

SELETUSKIRI

Maaeluministri määruse “Tootjarühma tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Põllumajandusministri määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 86 lõike 9, § 87 lõike 7 ja § 88 lõike 5 alusel.

2014. aasta 1. jaanuaril algas uus Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) programmiperiood 2014–2020, milles on Eestil *EL*-i liikmesriigina võimalik osaleda ühenduse maaelupoliitikas ja saada osa *EL*-i maaelu arengu toetuste eelarvest.

Määruse eelnõu eesmärgiks on kehtestada programmiperioodil 2014–2020 tootjarühma tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsemad nõuded põllumajandussektori tootjarühma, sealhulgas tootjarühma müügitulu, liikmete, äriplaani ja põhitootte tootmise, töötlemise ja ühisturustamise eeskirja kohta. Samuti kehtestatakse täpsemad nõuded metsandussektori tootjarühma, sealhulgas tootjarühma müügitulu, liikmete, äriplaani ja metsaraiete tegemise ning uue metsa istutamise eeskirja kohta ning tootjarühma tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord ning taotluse vorm.

Tootjarühmade loomise meetme üldeesmärk on põllumajandusega tegelevate ettevõtjate ja erametsaomanike konkurentsivõime tõstmine ja turujõu suurendamine läbi nende ühise majandustegevuse edendamise. Tootjarühmade tunnustamine on menetlus, mille käigus hinnatakse tootjarühma vastavust *ELÜPS*i ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele. Tootjarühmade tunnustamise vajadus tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (*EL*) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (*EAFRD*) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (*EÜ*) nr 1698/2005 (*ELT L* 347, 20.12.2013, lk 487–548) (edaspidi *määrus 1305/2013*) artikli 27 lõikest 2, mille kohaselt on maaelu arengu toetust tootjarühmade loomiseks võimalik anda ainult liikmesriigi pädeva asutuse poolt tunnustatud tootjarühmadele.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Põllumajandusministeeriumi maaelu arengu osakonna maaettevõtluse büroo peaspetsialist Vahur Vider (6256 137, vahur.vider@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Jaana Lepik (625 6202, jaana.lepik@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) koosneb 7 paragrahvist.

Eelnõu § 1 on sätestatud eelnõu reguleerimisala

Eelnõu eesmärgiks on kehtestada programmiperioodil 2014–2020 tootjarühma tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsemad nõuded põllumajandussektori tootjarühma, sealhulgas tootjarühma müügitulu, liikmete, äriplaani ja põhitootte tootmise, töötlemise ja ühisturustamise eeskirja kohta, täpsemad nõuded metsandussektori tootjarühma, sealhulgas tootjarühma müügitulu, liikmete, äriplaani ja metsaraiete tegemise ning uue metsa istutamise eeskirja kohta ning tootjarühma tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord.

Eelnõu § 2 on sätestab nõuded tunnustamist taotlevale ja tunnustatud tootjarühmale.

Eelnõu § 2 lõike 1 kohaselt võib tunnustamist taotleda ELÜPSi §-s 85 sätestatud tootjarühm, kes ei ole tunnustatud ELÜPSi § 38 alusel tootjaorganisatsioonina. Piirang on kehtestatud määruse 1305/2013 artikli 27 lõike 5 alusel.

ELÜPSi §-s 85 tähenduses on tootjarühm määramata tähtjaks asutatud tulundusühistu või mittetulundusühing, kelle eesmärgiks on põllumajandussektoris põllumajandustootjate ja metsandussektoris erametsaomanike toodangu ühine turustamine. Tootjarühma juriidilise vormi valiku osas on piiratud ühistegevuseks mõeldud juriidilise isiku liikidega.

Eelnõu § 2 lõikes 2 on sätestatud tootjarühma liikmete nimekirja pidamise nõuded. Oma liikmete üle peab arvestust pidama tootjarühm ise.

Eelnõu § 2 lõige 3 sätestab taotlejale kohustuse, mille alusel peab taotleja, kes on äriühing, olema esitanud tunnustuse taotlemisele vahetult eelnenud majandusaasta aruande äriregistrisse. Kohustuse eesmärgiks on tagada taotluste menetlemisel kasutatavate majandusnäitajate ja äriregistris oleva ettevõtte majandusnäitajate samasus.

Samuti peab tunnustatud tootjarühma korral olema tootjarühma või juhul kui liikmete toodangut turustatakse läbi seotud äriühingu, siis selle äriühingu eelnenud majandusaasta aruanne äriregistrist kättesaadav tema eelnevat tegevust kajastate dokumentide esitamise hetkest.

Eelnõu § 3 on sätestatud täpsemad nõuded põllumajandussektori tunnustust taotlevale ja tunnustatud tootjarühmale.

Eelnõu § 3 lõikes 1 on sätestatud, et tunnustamist taotlev ja tunnustatud põllumajandussektori tootjarühm peab vastama lisaks §-s 2 ja ELÜPSi §-s 86 sätestatud nõuetele, täpsematele nõuetele.

ELÜPSi paragrahvis 86 on toodud tunnustamist taotleva ja tunnustatud põllumajandussektori tootjarühma kohta on järgmised nõuded:

- tootjarühma põhikirjaline eesmärk peab olema ühiselt oma liikmete või liikmeks olevate tulundusühistute liikmete toodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete turustamine;
- tootjarühm peab määratlema oma põhitoote ehk põllumajandustoodet või nende töötlemisel saadud tooted, mille ühisturustamisega ta peamiselt tegeleb;
- tootjarühmal peab olema vähemalt viis liiget, kes on põllumajandusega tegelevad ettevõtjad, kes toodavad tootjarühma põhitoodet ja turustavad seda läbi tootjarühma või põllumajandussektori tunnustatud tootjarühmad ning kes ei ole seotud ettevõtjad konkurentsiseaduse tähenduses;
- vähemalt 80% tootjarühma liikmetest peavad olema tootjarühma põhitoodet tootvad ja turustavad ettevõtjad või neid koondavad tulundusühistud, välja arvatud põllumajandusloomade aretuse seaduse § 6 lõike 3 kohase aretusühingu puhul, kelle liikmetest vähemalt 10% peavad tegelema põhitooteks oleva aretuslooma kasvatamise ja müügiga;
- tootjarühma liikmete hulka ei tohi kuuluda põllumajandustootjad, kes on kuulunud viimase kolme aasta jooksul mõnda teise tootjarühma põhitootele samase põhitootelega tunnustatud tootjarühma ning nende liikmete arv, kes on kuulunud rohkem kui kolm aastat tagasi mõnda teise eelnimetatud tootjarühma ei ületa 20% kogu liikmete arvust. Sätte eesmärgiks on tagada, et tootjarühmade liikmed ei liiguks ühest tootjarühmast teise, saamaks toetuskeemist kasu toetuse eesmärkide vastaselt;
- tootjarühm peab järgima liikmete võrdse kohtlemise põhimõtet. Liikmete võrdse kohtlemise põhimõte on eduka ja jätkusuutliku ühistulise majandustegevuse üks aluspõhimõtteid;

- tootjarühmal peab olema äriplaan tootjarühma põhitoote tootmise, töötlemise ja ühisturustamise ning tootjarühma arengu kavandamiseks ning liikmetele ühine eeskiri tootjarühma põhitoote tootmiseks, töötlemiseks ja ühisturustamiseks ning selle vastuvõtmise ja muutmise kord. Määruse 1305/2013 artikli 27 lõike 2 kohaselt on äriplaan tootjarühma tunnustamise aluseks;
- tunnustatud tootjarühm peab teavitama PRIA-t kirjalikult oma liikmeskonna muutumisest ning põhikirja või tunnustamise aluseks olevate muude dokumentide ja andmete muutumisest.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 1 on sätestatud nõue, mille kohaselt peab tootjarühmal olema vähemalt viis sõltumatut liiget, kes on äriregistrisse kantud ettevõtjad, kes toodavad tootjarühma põhitoodet ja turustavad seda läbi tootjarühma. Seejuures tootjarühma viie sõltumatu liikme omatoodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügist saadud müügitulu peab olema ületanud taotluse esitamise aastale või tootjarühma tunnustamise nõuetele vastavuse kontrollimise aastale vahetult eelneval majandusaastal 4 000 eurot ja moodustanud vähemalt 50% selle ettevõtja kogu müügitulust. Tootjarühma liige võib olla ka põllumajandussektori tunnustatud tootjarühm, kes on tunnustatud ELÜPSi § 88 või § 128 alusel.

Sätte eesmärk on tagada, et tootjarühma liikmed on põllumajandustootjad. Oluline on, et omatoodetud müügitulu arvestatakse nendelt toodetelt, mis on põllumajandustootja oma toodetud ja mitte teistelt tootjatelt ostetud ning seejärel edasi müüdnud. Antud nõude eesmärgiks on tagada tootjarühmale elujõuline tuumik, kelle jaoks on põllumajandustootmine põhiliseks sissetuleku allikaks ja kes tagavad ka tootjarühma jätkusuutlikkuse.

Tagamaks ühistegevuse kaudu väiksemate tootjate konkurentsivõime, on kehtestatud ettevõtjaid ühendava ühistu liikmetele põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu alampiiriks ettevõtja kohta vähemalt 4000 eurot. Eesti Maaülikooli majandus- ja sotsiaalinstituudi 2011. aastal koostatud uuringu “Maaelu arengu aruanne” kokkuvõttes on jõutud järeldusele, et olukorras, kus põllumajandustootjad on enamikul juhtudel hinnavõtjad ja kogu muu toiduketi osad hinnakujundajad, tuleb enam tähelepanu pöörata toiduhinna kujunemisele ning lisandväärtuse jagunemisele ahelas.

Lisaks on Eesti Maaülikooli majandus- ja sotsiaalinstituut 2011. aastal tehtud uuringus “Tootjarühmade toetamine maaelu arengukava raames ja selle mõju põllumajandussektori konkurentsivõime kasvule” jõudnud järeldusele, et ühistegevuse mõju põllumajandustootjate konkurentsivõimelisusele avaldus tootjaorganisatsioonide liikmeks olevate nende põllumajandustootjate suuremas arvus, kes julgevad planeerida müügitulu kasvu, ning on pidevas turundustegevuse paranemises.

Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*) kontrollib määruse § 3 lõikes 1 ja § 4 lõikes 1 kehtestatud kogu müügitulu ning omatoodetud põllumajandustoodete müügitulu või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu näitajaid tootjarühma majandusaruannete ja taotluses avaldatud andmete alusel.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 2 on sätestatud, et tootjarühm peab tootma põhitoodet ehk toodet, mille tootmiseks ta tunnustust taotleb. Toode peab olema määratud üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusega, olenevalt tootjarühma põhikirjaga määratust.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktides 3 ja 4 sätestatud nõude eesmärgiks on tagada, et tunnustatakse vaid elujõulisi tootjarühmasid, mille üheks tõendiks on arvestatava müügitulu omamine. Sõltuvalt tootjarühma põhitoodetest on seatud ka müügitulu alampiirid. Kuna ettevõtjad, kes tegelevad piima ja teravilja ning õliseemnete tootmisega omavad üldjuhul suuremat müügitulu, siis selleks, et müügitulu alampiir täidaks oma eesmärgi, on seatud neile valdkondadele suurem minimaalne müügitulu nõue.

Tunnustust võib taotleda ka tootjarühm, mis on äriregistris registreeritud, kuid mis müügitulu veel ei oma. Sellisel juhul peab tootjarühma liikmete müügitulu koos vaadatuna vastama eelnõus toodud tingimustele.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktides 3 ja 4 nimetatud tootjarühma liikmete müügitulu arvestamisel võetakse arvesse müügitulu, mis on saadud liikmete omatoodetud põllumajandustoote turustamisest.

Kui tootjarühm turustab oma tooteid toidukvaliteedikava raames, siis peab tootjarühm jälgima tunnustuse taotlemisel eelnõu § 3 lõike 1 punktis 3 toodud nõudeid.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 5 on sätestatud, et tootjarühm peab pidama arvestust oma liikmete majandustegevuse ning liikmetelt tema enda või tema valitseva mõju all oleva äriühingu poolt ostetud toodangu ja selle turustamise üle. See annab võimaluse tootjarühmal jälgida, kas liikmed müüvad enamiku oma toodangust tootjarühma kaudu või mitte. Sätestatud nõue on vajalik tootjarühma nõuetele vastavuse kontrollimiseks ning aitab vähendada nii tootjarühma kui PRIA halduskoormust, kuna PRIA ei ole vaja nimetatud arvestust igalt tootjarühma liikmelt eraldi nõuda. Samuti paraneb seeläbi tootjarühma teadlikkus oma liikmete majandustegevusest.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 6 on sätestatud, et tootjarühmal on vormi kohane äriplaan tunnustamise taotlemise aastaks ja sellele järgnevat viieks aastaks. Äriplaanis on kavandatud konkreetset, asjakohased ja põhjendatud tegevused põhitoote tootmise, töötlemise ja ühiselt turustamise ning tootjarühma arengu kavandamiseks. Samuti peab äriplaanis olema kavandatud tootjarühma müügitulu ja liikmete arvu kasv. Äriplaan on peamine dokument, mille alusel otsustatakse tootjarühma tunnustuse saamine.

Kui tootjarühm soovib peale tunnustuse taotlemist ka tootjarühma loomise toetust taotleda, siis tuleb silmas pidada, et toetust saab taotleda vaid äriplaanis nimetatud tegevuste kohta. Nõude kehtestamise eesmärgiks on tagada tootjarühma planeeritud areng ja toetuse eesmärgipärane kasutamine.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 7 sätestatud nõude eesmärgiks on tagada tootjarühma ühtsus läbi selle, et enamik tootjarühma liikmetest tegeleb põhitoote tootmisega ja on seega ka huvitatud tootjarühma tegevuse edendamisest. Eelnõus on sätestatud, et tootjarühmal on vormi kohane tootjarühma liikmete kohustuslik eeskiri tootjarühma põhitoote tootmiseks, töötlemiseks ja ühisturustamiseks. Eeskiri peab olema põhjalik ja aitama liikmetel tõsta toodangu kvaliteeti. Tootjarühma põhitoode peab olema Euroopa Liidu toimimise lepingu lisas 1 nimetatud toode või selle töötlemisel saadud toode.

Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 8 on sätestatud, et tootjarühm peab kavandama meetmed liikmete toodangu müügi suurendamiseks tootjarühma kaudu. Selle sätte eesmärk on tagada läbi ühistegevuse müüdavate toodete mahu suurenemine.

Eelnõu § 3 lõikes 2 on sätestatud, et sõltumatuks loetakse liikmeid, kes ei ole üksteisega ega tootjarühmaga valitseva mõju kaudu seotud isikud konkurentsiseaduse § 2 lõike 4 tähenduses. Konkurentsiseaduse § 2 lõike 4 kohaselt on valitsev mõju võimalus ühe või mitme ettevõtja poolt ühiselt või ühe või mitme füüsilise isiku poolt ühiselt teise ettevõtja aktsiate või osade omamise kaudu, tehingu või põhikirja alusel või muul viisil otseselt või kaudselt mõjutada teist ettevõtjat, mis võib seisneda õiguses:

- 1) oluliselt mõjutada teise ettevõtja juhtorganite koosseisu, hääletamist või otsuseid või
- 2) kasutada või käsutada teise ettevõtja kogu vara või olulist osa sellest.

Tootjarühma liikmed peavad olema sõltumatud, et oleks tagatud kõigi liikmete võrdne kohtlemine.

Eelnõu § 3 lõikes 3 on sätestatud, et tootjarühma põhitood peab olema Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisas nimetatud toode või selle töötlemisel saadud toode. Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisas on sätestatud tooted, mida loetakse põllumajandustoodeteks.

Eelnõu § 3 lõikes 4 on sätestatud, et tootjarühma või tema liikmete müügitulu hulka ei loeta müüki tootjarühma liikme või juhatuse liikme valitseva mõju all olevale äriühingule. Piirangu eesmärk on tagada, et toodete turustamine toimub turutingimustel ning tootjarühma liikmete huvides.

Eelnõu § 3 lõikes 5 on sätestatud täpsemad nõuded tunnustatud põllumajandussektori tootjarühmale.

Eelnõu § 3 lõike 5 punktis 1 sätestatud nõude eesmärgiks on tagada, et tootjarühma ühtsus säilib läbi selle, et enamik tootjarühma liikmetest tegeleb selle toote tootmisega, mille kohta tootjarühm on tunnustatud ja on seega ka huvitatud tootjarühma tegevuse edendamisest, ka tunnustamise järgsel ajal.

Eelnõu § 3 lõike 5 punktis 2 on sätestatud tootjarühma kohustus pakkuda oma liikmetele võimalust osaleda ühistegevuse teemalise koolitusel, mis aitab kaasa tootjarühma liikmete suuremale teadlikkusele oma õigustest ja kohustustest ning seeläbi tootjarühma paremale toimimisele. Esimesel tunnustamise järgsel aastal esitab tootjarühm PRIA-le ka dokumendid, mis kinnitavad nimetatud koolituse võimaldamist oma liikmetele.

Eelnõu § 3 lõike 5 punktis 3 on sätestatud, et tootjarühm peab ellu viima äriplaanis kavandatud tegevused ja täitma müügitulu ning liikmete arvu kasvu osas võetud kohustused. Sätte eesmärk on muuta äriplaani, mis on tunnustuse saamise aluseks, tootjarühmale siduvaks.

Eelnõu § 3 lõike 5 punktides 4 ja 5 sätestatud nõuete eesmärgiks on tagada, et tunnustatud oleks vaid elujõulised tootjarühmad, mille üheks tõendiks on arvestatava müügitulu omamine. Nõue on samane § 3 lõike 1 punktides 3 ja 4 oleva nõudega, erinedes vaid selle poolest, et antud nõue on tunnustatud tootjarühmadele. Tunnustatud tootjarühma korral vaadeldakse minimaalse müügitulu täitmist tootjarühma enda või tootjarühma valitseva mõju all oleva äriühingu osas. Liikmete müügitulu vaatlemine tunnustatud tootjarühma korral enam võimalik ei ole.

Eelnõu § 3 lõike 5 punktides 4 ja 5 nimetatud tootjarühma liikmete müügitulu arvestamisel võetakse arvesse müügitulu, mis on saadud liikmete omatoodetud põllumajandustoote turustamisest. Tootjarühma liikmete müügitulu hulka ei arvestata põllumajandustoodete müügist saadud müügitulu, mis on turustatud toidukvaliteedikava raames.

Eelnõu § 3 lõike 5 punktis 6 sätestatakse põllumajandussektori tunnustatud tootjarühmale kohustus koostada tunnustamise järgselt järgneva viie aasta kohta üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusega vastu võetud lisas 2 toodud vormi kohane äriplaani. Igal aastal täiendab tootjarühm äriplaani ühe prognoosaastaga ja vaatab üle ning korrigeerib eelmisel aastal kavandatud plaani.

Eelnõu § 3 lõikes 6 on sätestatud, et mittetulundusühingust tootjarühma korral peab müügitulu jaotus sisaldama andmeid aruandeaasta müügitulu kohta kuni kümne suurema EMTAK 2008 tegevusala kaupa, et hinnata nõutud müügitulu EMTAK 2008 tegevusalade järgi. Tulundusühistutele tuleb nimetatud kohustus tulundusühistuseadusest.

Eelnõu § 4 on sätestatud täpsemad nõuded tunnustust taotlevale ja tunnustatud metsandussektori tootjarühmale.

Eelnõu § 4 lõike 1 punktides 1-5 on sätestatud täpsemad nõuded tunnustamist taotlevale ja tunnustatud metsandussektori tootjarühmale.

Eelnõu § 4 lõike 1 punktis 1 on sätestatud, et tootjarühma minimaalne aastane müügitulu peab olema olnud taotluse esitamise aastale või tootjarühma tunnustamise nõuetele vastavuse kontrollimise aastale vahetult eelnenud majandusaastal 1 000 000 eurot.

Eelnõu § 4 lõike 1 punktis 2 on sätestatud tootjarühmale kohustus pidada arvestust tootjarühma liikmeks olevatesse metsaühistutesse kuuluvatelt erametsaomanikelt tema enda või tema valitseva mõju all oleva äriühingu poolt ostetud puidu ja selle turustamise üle. See annab võimaluse tootjarühmal jälgida, kas liikmed müüvad enamiku oma toodangust tootjarühma kaudu või mitte. Sätestatud nõue on vajalik tootjarühma nõuetele vastavuse kontrollimiseks ning aitab vähendada nii tootjarühma kui PRIA halduskoormust, kuna PRIA ei ole vaja nimetatud arvestust igalt tootjarühma liikmelt eraldi nõuda. Samuti paraneb seeläbi tootjarühma teadlikkus oma liikmete majandustegevusest.

Eelnõu § 4 lõike 1 punktis 3 on sätestatud, et tootjarühmal peab olema üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusega vastu võetud äriplaani tunnustamise taotlemise aastaks ja sellele järgnevas viieks aastaks. Äriplaanis kavandatud tegevused on konkreetsed, asjakohased ja põhjendatud. Äriplaanis on kavandatud tootjarühma müügitulu ja liikmete arvu kasv. Äriplaani on peamine dokument, mille alusel otsustatakse tootjarühma tunnustuse saamine.

Kui tootjarühm soovib peale tunnustuse taotlemist ka tootjarühma loomise toetust taotleda, siis tuleb silmas pidada, et toetust saab taotleda vaid äriplaanis nimetatud tegevuste kohta. Nõude kehtestamise eesmärgiks on tagada tootjarühma planeeritud areng ja toetuse eesmärgipärane kasutamine.

Eelnõu § 4 lõike 1 punktis 4 on sätestatud, et tootjarühmal on tootjarühma liikmetele kohustuslik eeskiri metsaraiete tegemiseks ja uue metsa istutamiseks. Eeskiri peab olema põhjalik ja aitama liikmetel taastada metsa potentsiaali ning tagada metsa keskkonnahoid.

Eelnõu § 4 lõike 1 punktis 5 on sätestatud, et tootjarühma põhikiri või eeskiri näeb ette meetmed liikmeks olevatesse metsaühistutesse kuuluvate erametsaomanike toodetud puidu müügi suurendamiseks läbi tootjarühma. Selle sätte eesmärk on tagada läbi ühistegevuse müüdavate toodete mahu suurenemine.

Eelnõu § 4 lõike 2 punktides 1 ja 2 on sätestatud, millistele täpsematele nõuetele peab vastama tunnustatud metsandussektori tootjarühm.

Eelnõu § 4 lõike 2 punktis 1 on sätestatud tootjarühma kohustus pakkuda oma liikmetele võimalust osaleda ühistegevuse teemalisel koolitusel, mis aitab kaasa tootjarühma liikmete suuremale teadlikkusele oma õigustest ja kohustustest ning seeläbi tootjarühma paremale toimimisele. Tunnustamisele järgse aasta jooksul esitab tootjarühm PRIA-le ka dokumendid, mis kinnitavad nimetatud koolituse võimaldamist oma liikmetele.

Eelnõu § 4 lõike 2 punktis 2 on sätestatud, et tootjarühm viib ellu äriplaanis kavandatud tegevused ja täidab müügitulu ning liikmete arvu kasvu osas võetud kohustused. Sätte eesmärk on muuta äriplaani, mis on tunnustuse saamise aluseks, tootjarühmale siduvaks.

Eelnõu § 4 lõike 2 punktis 3 sätestatakse sarnaselt põllumajandussektori tunnustatud tootjarühmale kohustus koostada tunnustamise järgselt järgneva viie aasta kohta üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusega vastu võetud lisas 2 toodud vormi kohane äriplaani.

Eelnõu § 5 on sätestatud tunnustamise taotluse esitamise kord.

Eelnõu § 5 lõikes 1 on sätestatud, et tunnustuse saamiseks esitab taotleja kirjalikult paberil või elektrooniliselt selleks ettenähtud tähtajal PRIA-le lisas 6 toodud vormi kohase avalduse. Lisaks esitab põllumajandussektori tootjarühm eelnõu § 5 lõikes 3 nimetatud dokumendid ja metsandussektori tootjarühm eelnõu § 5 lõikes 4 nimetatud dokumendid.

Eelnõu § 5 lõikes 2 on sätestatud, et PRIA teatab taotluse esitamise tähtaja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja PRIA veebilehel.

Tootjarühm võib tähtajal esitada ühe taotluse, millega taotletakse tootjarühmale tunnustamist.

Kui tootjarühm tunnust mingil põhjusel ei saa, siis ta võib tunnustust taotleda järgmises voorus.

Eelnõu § 5 lõikes 3 on loetletud millised dokumendid tuleb tunnustust taotleval põllumajandussektori tootjarühmal koos avaldusega esitada.

Eelnõu § 5 lõike 3 punkti 1 alusel esitab tunnustust taotleval põllumajandussektori tootjarühm tema enda ja tema liikmete majandustegevuse arvestuse elektrooniliselt Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus. Nimetatud arvestus on vajalik, et nii tootjarühm ise kui PRIA saaksid kontrolli tootjarühma majandustegevuse nõuetekohasust.

Eelnõu § 5 lõike 3 punkti 2 alusel esitab tunnustust taotleval põllumajandussektori tootjarühm äriplaani elektrooniliselt Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus koos ära kirjaga üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusest, millega äriplaan vastu võeti. Nimetatud äriplaan saab olema tunnustuse andmise otsustamisel üks olulisemaid dokumente.

Eelnõu § 5 lõike 3 punkti 3 alusel esitab tunnustust taotleval põllumajandussektori tootjarühm tootjarühma liikmete kohustusliku eeskirja tootjarühma põhitoote tootmiseks, töötlemiseks ja ühisturustamiseks koos ära kirjaga üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusest, millega eeskiri vastu võeti.

Eelnõu § 5 lõike 3 punkti 4 kaudu tõendatakse ELÜPS § 86 lõike 6 sätestatud nõuet, mille kohaselt peab tootjarühm täitma oma liikmete võrdse kohtlemise põhimõtet, mis tähendab, et oma liikmeid tuleb võrdsetel asjaoludel kohelda võrdselt. Võrdse kohtlemise põhimõte tähendab, et samas olukorras olevaid isikuid tuleb kohelda võrdselt. Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 3. aprilli 2002. aasta otsuses on märgitud, et õigusloome võrdsus nõuab üldjuhul, et seadused ka sisuliselt kohtleks kõiki sarnases olukorras olevaid isikuid ühtemoodi. (*Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 3. aprilli 2002. a otsus asjas nr 3-4-1-2-02 - RT III 2002, 11, 108*). Võrdse kohtlemise põhimõte nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (*6. detsembri 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-453/03, C-11/04, C-12/04 ja C-194/04; ABNA jt, EKL 2005, lk I-10423, punkt 63*). Eelnõu kohaselt on tootjarühmal kohustus tunnustamise taotlemisel esitada Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametile audiitori, revidendi või revisjonikomisjoni arvamus selle kohta, kas tootjarühm antud nõudele vastab. Arvamust ei pea esitama tootjarühm, kes taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal majandustegevust ei omanud.

Eelnõu § 5 lõike 3 punkti 5 alusel esitab tunnustust taotleval põllumajandussektori tootjarühm ära kirja üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusest, mis määrab tootjarühma põhitoote.

Eelnõu § 5 lõike 3 punkti 6 alusel esitab tunnustust taotleval põllumajandussektori tootjarühm ära kirja üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusest, mis määrab tootjarühma liikme kohustused põhitoote tootmisel, töötlemisel ja turustamisel.

Eelnõu § 5 lõike 3 punkti 7 alusel esitab oma liikmete nimekirja mitte hilisema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu viimase päeva seisuga.

Eelnõu § 5 lõikes 4 on loetletud, millised dokumendid tuleb tunnustust taotleval metsandussektori tootjarühmal koos avaldusega esitada.

Eelnõu § 5 lõike 4 punkti 1 alusel esitab tunnustust taotlev metsandussektori tootjarühm tema enda ja tema liikmete majandustegevuse arvestuse elektroonselt Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus. Nimetatud arvestus on vajalik, et nii tootjarühm ise kui PRIA saaksid kontrolli tootjarühma majandustegevuse nõuetekohasust.

Eelnõu § 5 lõike 4 punkti 2 alusel esitab tunnustust taotlev metsandussektori tootjarühm äriplaani elektroonselt Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus koos ära kirjaga üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusest, millega äriplaan vastu võeti. Nimetatud äriplaan saab olema tunnustuse andmise otsustamisel üks olulisemaid dokumente.

Eelnõu § 5 lõike 4 punkti 3 alusel esitab tunnustust taotlev metsandussektori tootjarühma liikmete kohustusliku eeskirja metsaraiete tegemiseks ja uue metsa istutamiseks koos ära kirjaga üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusest, millega eeskiri vastu võeti.

Eelnõu § 5 lõike 4 punkti 4 kohaselt peab metsandussektori tootjarühm sarnaselt põllumajandussektori tootjarühmale täitma oma liikmete võrdse kohtlemise põhimõtet, mis tähendab, et oma liikmeid tuleb võrdsetel asjaoludel kohelda võrdselt, esitades selleks PRIA-le audiitori, revidendi või revisjonikomisjoni arvamus selle kohta, kas tootjarühm antud nõudele vastab.

Eelnõu § 5 lõike 4 punkti 5 alusel esitab oma liikmete nimekirja mitte hilisema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu viimase päeva seisuga.

Eelnõu § 6 on sätestatud tootjarühma tunnustamisel ja tunnustatud tootjarühma tunnustamise nõuetele vastavuse menetlemise protseduur. PRIA kontrollib taotluse vastuvõtmisel nõutavate dokumentide olemasolu, taotluse tähtaegset esitamist, taotluse nõuetekohasust ja selles esitatud andmete õigsust ning taotleja vastavust EL-i õigusaktides, ELÜPS-is, arengukavas ja määruses sätestatud nõuetele.

Eelnõu § 6 lõikes 1 kohaselt kontrollib PRIA, et tootjarühma taotluse vastuvõtmisel oleks olemas nõutavad dokumendid ning et taotlus oleks esitatud tähtaegselt.

Eelnõu § 6 lõikes 2 kohaselt kontrollib PRIA tootjarühma taotluse nõuetele vastavust. Samuti tootjarühma ja tema liikme vastavust ELÜPSis, arengukavas ja määruses sätestatud nõuetele ja ka äriplaani realistlikkust.

PRIA-l on vajaduse korral õigus kontrollida taotluses esitatud andmete õigsust ja dokumente taotleja juures kohapeal ning tema ettevõttes (sh hoones, kinnisasjal).

PRIA võtab taotluse haldusmenetluse seaduse § 15 lõike 1 kohaselt vastu sõltumata selle puudustest. Kui taotluses esinevad puudused ja muud ilmsed ebatäpsused, määrab PRIA haldusmenetluse seaduse § 15 lõike 2 kohaselt tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Kui puudus kõrvaldatakse määratud tähtajaks, loetakse taotlus tähtaegselt esitatuks. Kui puudust ei kõrvaldata tähtaegselt, võib PRIA jätta taotluse läbi vaatamata.

PRIA kontrollib, kas kõik omavahel võrreldavad andmed on samased, kas kõik võrreldavad andmed, sh analüüsivad finantsmajanduslikud andmed ja nende omavahelised seosed, seda samasust kinnitavad ja kas on täidetud kõik eelnõus sätestatud nõuded. Kui taotleja ja taotluse nõuetekohasuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks, et taotleja või taotlus ei vasta vähemalt ühele tunnustamiseks esitatud nõudele, taotluses on esitatud valeandmeid või taotleja mõjutab

taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil, taotleja ei võimalda kontrollida taotluse nõuetekohasust või taotleja ei ole puuduste kõrvaldamiseks määratud tähtaja jooksul puudusi kõrvaldanud, teeb PRIA taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Eelnõu § 6 lõikes 3 moodustab PRIA peadirektor komisjoni, et saada arvamused, kas tootjarühma äriplaan on realistlik. Lisaks, kui taotleja on põllumajandussektori tootjarühm, kas tootjarühma liikmetele kohustuslik tootmiseeskiri on nõuetele vastav. Kui taotleja on metsandussektori tootjarühm, siis annab hinnangu komisjon metsandussektori tootjarühma ja tema liikmete majandustegevuse arvestuse kohta. Komisjon ei anna äriplaani hindpunkte, vaid annab oma hinnangu, kas äriplaan on realistlik – teostatav – või mitte. Tunnustuse saamiseks peab äriplaan olema kavandatud põhjalikult, eesmärgipäraselt, peamisi ohte arvestavalt ja neid maandavalt ning asjatundlikult.

Eelnõu § 6 lõikes 4 loetakse taotlus nõuetele vastavaks, kui tootjarühm ja tema liikmed vastavad ELÜPSis, arengukavas ja määruses sätestatud nõuetele ning kui äriplaan on realistlik.

Eelnõu § 6 lõikes 5 teeb PRIA tunnustamise või tootjarühma tunnustamata jätmise otsuse 70 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamise tähtpäevast. Otsus tehakse ELÜPSi § 88 lõike 3 alusel.

Eelnõu § 7 on sätestatud tunnustatud tootjarühma tunnustamise nõuetele vastavuse kontrollimine.

Eelnõu § 7 lõike 1 punktides 1-4 on sätestatud, millised dokumendid tuleb esitada tunnustatud põllumajandussektori tootjarühmal. Dokumendid tuleb esitada seitsme kuu jooksul tootjarühma majandusaasta lõppemisest arvates. Kuna nimetatud dokumendid koostatakse lähtuvalt tootjarühma majandustegevusest, jätab selline tähtaeg tootjarühmale pärast majandusaasta aruande ärireistrile esitamisest veel tähtaega üks kuu, mille jooksul nimetatud dokumendid koostada ja PRIA-le esitada.

Põllumajandussektori tootjarühma ja tema liikmete majandustegevuse arvestus eelmise majandusaasta kohta tuleb esitada elektroonselt Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus. Aruanne äriplaani rakendamise eelmise majandusaasta kohta tuleb esitada lisas 2 toodud vormile.

Põllumajandussektori tunnustatud tootjarühma ELÜPSi § 86 lõike 7 alusel koostatud ja üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusega vastu võetud lisas 2 toodud vormi kohane äriplaan, mida täiendatakse igal aastal ühe prognoosiga. Äriplaan tuleb esitada elektroonselt Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus.

Samuti tuleb esitada audiitori arvamused, selle kohta, kas tunnustatud põllumajandussektori tootjarühm on taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal oma liikmeid võrdselt kohelnud.

Eelnõu § 7 lõike 2 punktides 1-4 on sätestatud, millised dokumendid tuleb esitada tunnustatud metsandussektori tootjarühmal. Dokumendid tuleb esitada seitsme kuu jooksul tootjarühma majandusaasta lõppemisest arvates. Kuna nimetatud dokumendid koostatakse lähtuvalt tootjarühma majandustegevusest, jätab selline tähtaeg tootjarühmale pärast majandusaasta aruande ärireistrile esitamise maksimaalsest tähtajast üks kuu aega, mille jooksul nimetatud dokumendid koostada ja PRIA-le esitada.

Metsandussektori tootjarühma ja tema liikmete majandustegevuse arvestus eelmise majandusaasta kohta tuleb esitada elektroonselt Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus. Aruanne äriplaani rakendamise eelmise majandusaasta kohta tuleb esitada vastavalt lisas 2 toodud vormile.

Metsandussektori tunnustatud tootjarühma ELÜPSi § 86 lõike 5 alusel koostatud ja üldkoosoleku või volinike koosoleku otsusega vastu võetud lisas 2 toodud vormi kohane äriplaan, mida täiendatakse igal aastal ühe prognoosaastaga. Äriplaan tuleb esitada elektroonselt Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus.

Samuti tuleb esitada audiitori arvamus, selle kohta, kas tunnustatud metsandussektori tootjarühm on taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaastal oma liikmeid võrdselt kohelnud.

Eelnõu § 7 lõikes 3 on sätestatud, et tunnustatud tootjarühm esitab PRIAle taotluse esitamise aastale järgneval aastal ära kirja koolitajaga sõlmitud lepingust nõuete kohase koolituse läbiviimise kohta, liikmetele saadetud koolituse kutsest ja koolitusest osavõtjate nimekirjast. Nimetatud dokumendid peavad tõendama ühistegevuse teemalise koolituse võimaldamist.

Eelnõu § 7 lõikes 4 on sätestatud taotluse ning tootjarühma ja tema liikme nõuetele vastavuse kontrollimise protseduur.

Eelnõu § 7 lõike 5 kohaselt tunnustab PRIA tootjarühma tunnustamise otsuse kehtetuks ELÜPSi § 89 lõike 3 alusel.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1305/2013 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L ELT L 347, 20.12.2013, lk 487 - 548), komisjoni rakendusmäärus (EÜ) nr 808/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.7.2014, lk 18 - 68) ning komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted (ELT L 227, 31.7.2014, lk 1 - 17).

4. Eelnõu mõjud

Määrusega kehtestatakse täpsemad nõuded põllumajandussektori tootjarühma, sealhulgas tootjarühma müügitulu, liikmete, äriplaani ja põhitoote tootmise, töötlemise ja ühisturustamise eeskirja kohta. Samuti kehtestatakse täpsemad nõuded metsandussektori tootjarühma, sealhulgas tootjarühma müügitulu, liikmete, äriplaani ja metsaraiete tegemise ning uue metsa istutamise eeskirja kohta ning tootjarühma tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord ning taotluse vorm. Tunnustatud tootjarühmade teke aitab parandada põllumajandustootjate konkurentsivõimet ja jätkusuutlikkust läbi ühise majandustegevuse soodustamise ja põllumajandustootjatele suurema turujõu loomise.

5. Eelnõu rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse kehtestamine ei too kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest. Tunnustatud tootjarühmad ei saa automaatselt arengukava raames toetust, vaid peavad selleks peale tunnustuse saamist esitama taotluse.

6. Eelnõu jõustumine

Eelnõu jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu. Eelnõu kooskõlastati märkusteta.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot

Kantsler